

AYDIN BÜKE

Chopin

Tuşlara Adanmış
Bir Yaşam

4. BASKI

♥ can
çağdaş

AYDIN BÜKE

CHOPIN

Tuşlara Adanmış Bir Yaşam

Can Çağdaş

Chopin: Tuşlara Adanmış Bir Yaşam, Aydın BÜke

© 2010, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010

4. basım: Aralık 2021, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Strateji Kağıtçılık Basımyay. Loj. Dış Tic. Ltd. Şti

Çakmaklı Mah. Hadımköy Yolu Cad. 99/1

Büyükkçekmece-İstanbul

Sertifika No: 41579

ISBN 978-975-07-3685-8

Polonya Ulusal Fryderyk Chopin Enstitüsü'ne

görsel malzeme konusundaki katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750736858

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AYDIN BÜKE
CHOPIN
Tuşlara Adanmış Bir Yaşam

BİYOGRAFI

♥can

Aydın Bke'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Romantizmin Işığı Clara, 2012

Mozart / Bir Yaşamöyküsü, 2012

Beethoven / Müziğin Dönüm Noktası, 2014

Bach / Yaşamı ve Eserleri, 2017

AYDIN BÜKE, 1958'de İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'nin ardından İstanbul Devlet Konservatuvarı Yüksek Bölümü'nden (bugünkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı) mezun oldu. Avusturya'daki üç yıllık müzik eğitiminden sonra, İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın sınavını kazanarak bu kurumda flüt sanatçısı olarak çalışmaya başladı; 2015 yılında emekli oldu. 1995-2004 yılları arasında TRT Radyo 3'te klasik müzik programları hazırladı: *Vivaldi'den Beethoven'a*, *Enigma*, *Müzik Portreleri*, *Yeni Kayıtlar*, *99'da Andıklarımız*, *Arya*, *2000 Yılında Bach*, *Operanın Doruğu*, *Müzikal Sunu*. 2003-2010 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde müzik tarihi dersleri verdi. 1998'de, Mozart ve Lorenzo Da Ponte'nin ortak çalışmalarını konu alan, *İki Dahi Üç Opera* adlı kitabı, 2001'de, *Bach / Yaşamı ve Eserleri* adlı ikinci kitabı çıktı. Mozart'ın 250. doğum yılı nedeniyle kaleme aldığı *Mozart / Bir Yaşamöyküsü* adlı kitap Ocak 2006'da, *Müziği Yaratınlar / Barok Dönem* (İpek Mine Altınel'le ortak çalışma) 2006 Kasım ayında, *Chopin / Tuşlara Adanmış Bir Yaşam* 2010'da, *Romantizmin Işığı Clara* 2012'de, *Beethoven / Müziğin Dönüm Noktası* 2014'te yayımlandı. Çeşitli dergiler için müzik yazıları yazmakta ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde müzik tarihi dersleri vermektedir.

En sevdiğim Asu'ya

İçindekiler

Önsöz	13
Yaşamöyküsüne Prelüd.....	15
Nicolas Chopin	19
Çocukluk Yılları 1810-1818.....	31
Çocukluktan Gençliğe 1819-1830	47
Viyana 1830-1831	111
Paris'te İlk Yıllar 1831-1835.....	135
Maria Wodzińska 1835-1837	183
George Sand 1838-1839	213
Paris-Nohant Arasında 1840-1846	261
Son Yıllar 1847-1849	305
Chopin ve Çağı.....	357
Chopin'in Yapıtları.....	365
Kaynakça.....	371
Dizin.....	373

Önsöz

Bestecilerin doğum ve ölüm yıldönümleri tüm dünyada onların yaşamlarına ve yapıtlarına olan ilginin artmasında önemli etken oluyor. Kuşkusuz Fryderyk Chopin¹ yalnızca böylesi yıldönümleriyle gündeme gelip sonrasında unutulacak isimlerden değil. Müzik tarihinin en tanınan, yapıtları en çok dinlenen bestecilerinin başında geliyor. Ancak yaşamı hakkında bildiklerimiz, çoğunlukla 19. yüzyılın romantik eğilimlerinin süzgecinden geçerek bize ulaşan ve gerçeklerle pek de örtüşmeyen bilgilerden oluşuyor. Bu nedenle bestecinin 200. doğum yıldönümünde, olabildiğince kapsamlı bir yaşamöyküsünün ülkemiz okurları için faydalı olacağına inanıyorum.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında en büyük yardımı Varşova'daki Narodowy Instytut Fryderyka Chopina'dan (Ulusal Fryderyk Chopin Enstitüsü) gördüm. Araştırmalarım sırasında destek verdikleri gibi, kitabın görsel yönden daha mükemmel olması için arşivlerini de hiçbir karşılık beklemeden bana açtılar. Yaptıkları yardımlar için tüm enstitüye ama özellikle Dr. Artur Szklener'e ve "imkânsız" sözcüğünün anlamını bilmeyen Monika Strugała'ya teşekkür etmek istiyorum.

Yine Monika Strugała vasıtasıyla tanıdığım Valldemossa Chopin Derneği Başkanı Rosa Capplonch Ferra, bestecinin yaşamında çok önemli bir yer tutan bu manastırı her yönüyle bana tanıttı.

1. Bestecinin önadının nasıl yazılacağı yıllardır tartışma konusu olmuştur. Yakın zamana dek pek çok kaynak "Frédéric" şeklinde yazarken, son yıllarda Lehçe orijinal şeklini kullanıp "Fryderyk" yazma yönünde yaygın bir eğilim vardır. Müzik çevrelerinde en önemli başvuru kaynağı olarak kabul edilen *The New Grove Dictionary of Music & Musicians*, "Fryderyk Chopin" şeklinde yazdığı için bu kitapta da aynı yol izlenmiştir. İlerleyen sayfalarda bestecinin yaşamöyküsünün ayrıntılarında onun vatanına bağlılığı ortaya çıktıkça, bu uygulamanın doğruluğunun daha iyi anlaşılacağını umuyorum.

Yaşamını tümüyle tuşlara adayan, yalnızca piyano için yapıtlar üreten bir bestecinin dünyasına girebilmek, uzun yıllardır müzikle uğraşan biri için bile o denli kolay değildi. Bu konuda İdil Biret'le yaptığımız konuşmaların çok büyük katkısı oldu. Chopin'in tüm yapıtlarının kaydını gerçekleştiren bir isim olarak bestecinin piyanoya yaklaşımını daha iyi anlamamı sağladı.

Önceki çalışmalarımda olduğu gibi, bu kez de yardımlarını benden esirgemeyen Alp Altınır'e teşekkür ederim. Ama her zaman olduğu gibi en büyük teşekkürü eşim Asu'ya borçluyum. Kitabın yazılması fikrinden başlayarak, her konuda bana büyük destek verdi. O olmasa, bu kitap olamazdı.

İstanbul, Ekim 2009

Yaşamöyküsüne Prelüd

“Yolculuğuma ne zaman başlamam gerektiğine bir türlü karar veremiyorum. Sanki bu kez evden tümüyle ayrılacakmışım gibi bir duyguya kapılıyorum. Sanki bu yolculuk beni ölüme götürecektir. İnsanın hep yaşadığı yerlerden uzakta ölmesi ne acı olmalı. Son nefesimde en sevdiğim yüzü yerine, bir doktorun buz gibi yüzünü ya da yabancı bir hizmetçiyi görmek ne korkunç olurdu...”¹

4 Eylül 1830 günü Fryderyk Chopin’in kaleminden bu satırlar dökülüyordu. Henüz yirmi yaşındaki delikanlı, arkadaşları Tytus Woyciechowski’ye yazdığı mektupta uzun süredir çıkmayı planladığı gezinin tarihini bir türlü belirleyememekten yakınuyordu. Ailesinden ayrılmak ona her zaman zor gelmişti. Henüz on beş yaşındayken, yaz tatili için bir ay ayrı kaldığında bile onları özlemiş, o zaman yaşadıklarını sonraki ayrılığa bir hazırlık olarak görmüş ve, “Sık sık, ileride evden bir aydan daha uzun bir süre ayrı kalmam gerekeceğini düşünüyorum, şimdiki ayrılığı onun bir prelüdü olarak görüyorum,”² diye yazmıştı. Ne yazık ki öngörüsü doğru çıkacak, gelişen olaylar onun yaşamının büyük bölümünü yalnızca ailesinden değil, doğduğu topraklardan da uzak geçirmesine neden olacaktı.

1. Hans Werner Wüst, *Frédéric Chopin, Briefe und Zeitzeugnisse, Ein Portrait*, Bouvier Verlag, 2007, s. 46.

2. Agy., s. 26.

Vatan hasreti, bir türlü iyileşemeyen bir hastalık ve kursesiz piyano çalış: Chopin adının günümüzde çağrıştırdıklarının bu sözcüklerle özetleyebiliriz. Piyano çalışıyla kendine hayran bıraktığı Parisli hanımlardan biri onun için, “Chopin tüm yaşamı boyunca ölüyordu,” ifadesini kullanmış, bir diğeri ise bestecinin son yıllarının ayrılmaz parçası haline gelen hastalığını, “Çok zarif öksürdü,” diye tanımlamıştı.¹ 19. yüzyıl romantizminin 20. yüzyıla aktardığı bu bakış açısı geniş kitleler için hâlâ geçerliliğini korumakta.

Viyana Kongresi sonrasında Avrupa’ya zorla kabul ettirmek istenen siyasi yaşamın neden olduğu çalkantılar, kıtanın dört bir yanında olduğu gibi Polonya’da da uzun süreli karışıklıklara neden olmuş, bu süre boyunca doğduğu topraklardan uzak kalan besteci için ülkesine duyduğu özlem yaşamını etkileyen olayların başında yer almıştı. 19. yüzyılın ilk elli yılında Avrupa haritasının geçirdiği değişimlerin Polonya için taşıdığı önemi tam olarak anlamadan, Chopin’in vatan hasretinden söz etmek doğru olmaz. Bestecinin çektiği onca sıkıntının temelinde, Çarlık Rusya’sının bir toplumu yok sayma girişimlerine karşı çıkması ve bu uğurda ülkesini işgal eden güçlerin isteklerine boyun eğmeme direnci yatmaktadır.

19. yüzyılın en gözde çalgısı piyano, 1800’lü yılların ortalarına doğru sayıları hızla artan solistlerin Avrupa’nın dört bir yanında verdiği konserler yardımıyla büyük bir popülerlik kazanmıştı. Aslında bu gelişmede, şekillenmekte olan yeni toplum düzeninin ya da bir başka ifadeyle burjuva alışkanlıklarının önemli payı vardı. Evlerin vazgeçilmez mobilyaları arasına giren piyanolar, kısa zamanda konser organizatörlerinin de baştacı oldu. Konser organizasyonları, konser dinleme alışkanlıkları ve programların içeriği büyük bir değişim içine girmişti. Solistlerin kitleleri etkilemesi, becerilerinin sınır tanımaması, piyanonun olanaklarının sonuna dek

1. Dieter Hildebrandt, *Pianoforte, Der Roman des Klavier im 19. Jahrhundert*, dtv, Bärenreiter, 1988, s. 129.

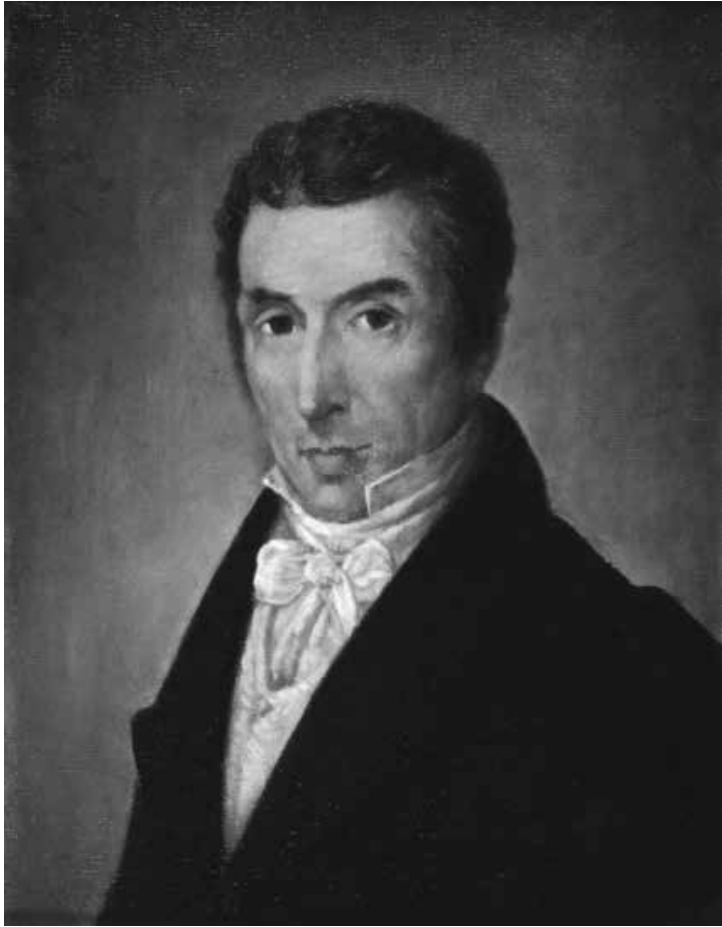
zorlanması, dinleyenleri olduğu kadar çalanları da etkisi altına alıyordu. Böylesi bir ortamda, tüm yaşamı boyunca yaklaşık otuz kez halk önüne çıkan Chopin'in piyano çalışıyla adından söz ettirebilmesi üzerinde durulması gereken bir konudur. Sanatçının tüm yaşamı boyunca verdiği konser sayısı, yakın arkadaşı Franz Liszt'in aynı tarihlerde neredeyse bir ayda gerçekleştirdiği dinleti kadardır. Chopin piyano çalmayı seviyor ama bunu başkalarının önünde, onların meraklı bakışları altında bir çeşit gösteriye dönüştürmekten hoşlanmıyordu. Ancak yaşamının sonlarına doğru, seyirci önünde çalmak istememesi müzikseverlerin daha çok ilgisini çekmeye başlamış, ender olarak verdiği konserlerde salonda yer bulabilmek başlı başına bir sorun olmuştu. Geniş kitleleri asıl ilgilendiren, her zaman olduğu gibi, sahnede duydukları değil o kimsenin adı etrafında oluşturulan söylentilerdi.

Chopin piyano için bestelediği yapıtlarıyla çalgının gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Bunu yaparken tuşlardan elde edeceği tınının her zaman "piyano gibi" olmasına özen gösteriyordu. Çalgısını bir orkestraya dönüştürmek ona göre değildi. Piyano tekniğinin gelişmesi için son derece bilinçli bir şekilde bestelediği etütler, çalgının ifade gücünü doruğa çıkarmak amacıyla kaleme aldığı mazurkalar, noktürnler ve diğer parçalar hep aynı amaca, piyanodan, piyanoya yakışır bir tını elde etmeye yönelikti. İlk konserinden başlayarak yaşamının sonuna dek karşılaştığı "piyanodan yeterince güçlü ses çıkarmıyor" eleştirisi, aslında onun çalgısına bakış açısının sonucuydu. O dönem piyanoları henüz günümüzdeki çalgıların yapısal özelliklerine sahip olmadığı için güçlü ses çıkarmaya çalışmak, çıkan sesin tınısını değiştiriyor ve Chopin'in arzuladığı tını aniden kayboluyordu. "Çok zarif öksüren" birinin parmaklarından vahşi sesler çıkmasını beklemek olanaksızdı.

Bu kitabın amacı, Chopin'in yaşamöyküsüne yerleşmiş kalıpların dışında bir yaklaşım getirebilmek. Babasının Fransa'da başlayan yaşamıyla, onun aynı ülkede noktalanmış yaşamöyküsünün tüm detaylarını gözler önüne serebilmek.

Nicolas Chopin

Mikołaj [Nicolas] Chopin, Chopin'in babası. Ambroży Mieroszewski'nin (1829) yağlıboya tablosunun, Jan Zamoyski tarafından 1969'da yapılan kopyası. Muzeum Fryderyka Chopina Koleksiyonu.

1736 yılında, Polonya Kralı I. Stanisław ikinci kez tahttan indirilip ülkesi dışında yaşamaya zorlandığında, dönemin Fransa Kralı XV. Louis onu Lorraine dükü ilan ederek ömrünün son otuz yılını Fransa'da geçirmesini sağladı. Kral Stanisław'ın 1709 yılından beri süregelen iktidar savaşı ve sonuçları, yalnızca 18. yüzyılın siyasi yaşamına değil, aynı zamanda farkında olmadan müzik tarihine de etki edecekti. Kral Stanisław, 1704 yılında çıktığı Polonya tahtından 1709'da çekilmek zorunda kalmış, Rusya'nın desteğiyle II. August'un yönetimi ele geçirmesinden sonra yirmi yıldan fazla sürgünde yaşamıştı. Bu süre içinde kızını Fransa Kralı XV. Louis ile evlendirmiş, 1733'te yeniden hükümdar olma şansını yakaladığında, damadından gerekli desteği görememiş ve yalnızca Lorraine dükü olarak yaşamını Fransa'da tamamlamasına izin verilmişti.

Kral Stanisław'ın Fransa'ya yerleşmesi, kendisine bağlı Polonyalı soyluları da onun peşinden sürüklemişti. Stanisław'ın yönetiminde Lorraine kısa zamanda önemli bir gelişme göstermiş, başta Nancy olmak üzere bölgedeki kentlerin hemen tümünde kültürel anlamda bir canlanma yaşanmış, kralın 1766'da ölmesinin ardından bölgede bulunan Polonyalı soylular varlıklarını sürdürmeye devam etmişlerdi. Nancy yakınlarındaki Marainville köyünde bulunan görkemli şatonun sahibi Kont Michał Pac da bölgeye yerleşen Polonyalı

soylulardandı. Kont, şatonun yönetiminde kendisine yardımcı olmak için bir başka Polonyalıyı, Jan Adam Weydlich'i görevlendirmişti. Polonya ve Fransa'nın, Lorraine bölgesinde böylesine iç içe geçmiş olması müzik tarihinde önemli bir iz bırakacaktı ve bu izin başlangıç noktasındaki isim François Chopin idi.

François Chopin, Marainville'de Kont Pac'ın şatosuna yiyecek sağlayan köylülerden biriydi. Adının, yıllarca sonra Polonya'da dünyaya gelecek torunu sayesinde müzik tarihinde anılacağından habersiz, sahibi bulunduğu şarap bağlarıyla uğraşiyor ve tahta oyuncak yapımıyla ilgileniyordu. 1771 yılında dünyaya gelen oğlu Nicolas Chopin, babası şatoya gittiğinde çoğunlukla yanında bulunuyor, zeki davranışlarıyla herkesin dikkatini çekiyordu. Şatonun kâhyası Jan Adam Weydlich, 1780'lerin başında on yaşına basan bu zeki delikanlının eğitimi üstlenmiş, ailesinin yanında elde edemeyeceği bilgileri şatoda kalarak almasını sağlamıştı. Karısıyla birlikte çocuğun eğitimine büyük önem veriyorlar, temel bilgilerin yanında müzik sevgisi de aşılamaya çalışıyorlardı. Bir süre sonra Nicolas Chopin hem edebiyata tutkuyla bağlanmış hem de oldukça iyi düzeyde keman ve flüt çalmaya başlamıştı; yaşamından memnundu. Baba François Chopin de bu durumdan şikâyetçi değildi. Kısıtlı bütçesiyle, oğluna Weydlich'lerin sunduğu gibi bir eğitim vermesine olanak yoktu.

1787'ye gelindiğinde, Kont Pac şatoyu satıp Polonya'ya dönme kararı alınca, doğal olarak en yakın yardımcısı konumundaki Jan Adam Weydlich de onunla birlikte yola çıkma hazırlıklarına başlamıştı. Ancak Marainville'i terk edeceklerin arasına, o tarihlerde on altı yaşına basmak üzere olan Nicolas Chopin'in de katılacağı kimsenin aklına gelmemişti. Tüm vaktini geçirdiği şatodaki yaşam eskisi gibi olmayacağı için, delikanlı kendi ailesinden daha yakın bulduğu Polonyalılarla birlikte onların ülkesine gitmekte kararlıydı. Bu konuda anne ve babasının rızasını alıp almadığı günümüze dek kesin olarak saptanamamakla birlikte, daha sonra yaşanan bazı gelişmeler, bu yolculuğun Nicolas'yı öz ailesinden tümü-

le kopardığını, delikanlının ülkeyi terk ederken tüm geçmişini geride bırakarak yepyeni bir ülkeye göç ettiğini gösteriyor.

Böylece Nicolas Chopin'in yaşamında yeni bir sayfa açılmıştı. O tarihlerde Varşova, özellikle küçük bir kasabadan gelen bu delikanlı için tümüyle farklı bir dünyaydı. Dönemin büyük Avrupa başkentlerinde olduğu gibi, aralarında Rusların, Almanların, Musevilerin ve hatta Türklerin de bulunduğu farklı coğrafyalardan gelmiş karmaşık bir toplum yapısı vardı. Kent merkezinde geniş ve gösterişli caddeler üzerinde görkemli şatolar ve kiliseler yan yana dizilmişti ancak kenar mahallelere gidildikçe yoksulluğun izleri hemen kendini hissettiriyordu.

Nicolas Chopin tümüyle yabancı olduğu bu kente alışmakta fazla zorluk çekmedi. Weydlich ailesi, artık kendilerinden biri gibi gördükleri delikanlıyı korumaları altında tutmaya devam ettiler. Ayrıca Kont Pac da, tıpkı Fransa'da olduğu gibi gerektiğinde desteğini esirgemiyordu. Varşova'ya yerleştikten sonra Nicolas Chopin, Fransa'da kalan ailesiyle haberleşmenin yollarını aramaya başladı. Yazdığı mektupların yanıtı kalması onu endişelendiriyordu. Ülkesinden ayrılırken ailesinin fikrini önemsemese de, onlardan tümüyle kopmak istemiyordu. 15 Eylül 1790 günü Fransa'ya bir mektup daha gönderdi.¹ Delikanlı bir süredir yazdığı mektupların yanıtı kalmasından yakındıktan sonra, gelecek aylarda doğduğu topraklara bir gezi yapmak ve Kont Pac'ın yarım kalan bazı işlerini takip etmek istediğini belirtiyordu. İki yılı aşkın bir süredir ailesinden haber alamamanın hem kendisini hem de Weydlich'leri fazlasıyla endişelendirdiğini, ayrıca Bayan Weydlich'in de birçok kez onlara yazdığını ekliyordu. Delikanlı ayrıca, 1789 yılında Fransa'da yaşananlardan sonra ülkeden çelişkili haberler geldiğini, on sekiz yaşını aşan herkesin askere çağırıldığı bilgisinin doğru olup olmadığını merak ettiğini bildiriyordu. Bir Fransız vatandaşı olarak bu durum onu da yakın-

1. Bu belge, Nicolas Chopin'in Polonya'dan ailesine yazdığı düşünülen mektuplar içinde elde kalan tek örnektir.

dan ilgilendiriyordu. Anne ve babasının verecekleri bir yanıt onu her yönden meraktan kurtaracaktı.

Ancak Nicolas Chopin'in beklediği yanıt bir türlü eline geçmedi. Belki bu nedenle, belki de olayların gelişimi sonucunda, delikanlı Fransa'ya yapmayı düşündüğü geziyi gerçekleştirmedi. 1814 yılında, babası François Chopin'in ölümünün ardından düzenlenen miras belgesinde tüm malın iki kız kardeş arasında paylaşılması ve belgede Nicolas Chopin'in öldüğü yönünde bir not bulunması, ailenin, delikanlının ülkeyi terk etmesinin ardından onu yaşamlarından tümüyle çıkarmaya ve asla affetmemeye kararlı olduğunu gösteriyor.¹

Nicolas Chopin, Varşova'da yaşamını devam ettirebilmek için iş aramaya koyuldu. Ülkesinde Polonyalıların hizmetinde çalışan delikanlı, bu kez de bir Fransız'ın işlettiği tütün fabrikasında memur olarak çalışmaya başladı. Sanki kaderi ona, tüm yaşamının bu iki ülke arasında gidip geleceğini, her ikisinden de kesin bir kopuş olamayacağını hatırlatmak ister gibiydi. Bazı kaynaklarda Nicolas Chopin'in fabrikadaki görevinin kitaplık memurluğu olduğu yönünde bir bilgiye rastlanmaktadır.² 1793 yılına gelindiğinde Polonya'nın siyasi yaşamı bir kez daha karışmış, bu karışık ortam Nicolas Chopin'in yaşamında da köklü değişiklikleri beraberinde getirmişti.

Tarih boyunca Polonya'nın yaşadığı siyasi karmaşanın temellerine bakıldığında, ülke yönetiminde söz sahibi olan soyluların ve büyük toprak sahiplerinin, kendilerine tanınan hakları kimi zaman sorumsuzca kullanmasının yattığı görülür. Yüzyıllar boyunca ülkenin yönetiminde en önemli organ olarak kabul edilen Sejm (Ulusal Meclis), soyluların bir araya gelmesiyle oluşuyordu. Her üyenin eşit olduğunu vurgulamak için, başlangıçta sembolik bir hak olarak üyelere tanınan *liberum veto* (karşı oy hakkı) zaman içinde meclisi çalışmaz, ülkeyi de yönetilemez hale getirdi. Meclis üyeleri, kendi çı-

1. Tadeusz A. Zieliński, *Chopin, sein Leben, sein Werk, seine Zeit*, Almancaya çeviren: M. Homma, M. Brockmann, Schott Music, 2008, s. 15-17.

2. Agy., s. 17.

karlarıyla ters düşen her tasarımı engellemeye başladılar. Meclisin bu zayıf noktasını çok iyi kullanan yabancı güçler, başta Rus çarları, kendi çıkarlarına ters düşen durumlarda, işbirliği içinde oldukları soylular yardımıyla Polonya'yı tam bir kaos ortamına sürükleyebiliyorlardı. 18. yüzyıl boyunca Polonya Krallığı seçimlerinin büyük çekişmelere sahne olması da bu uygulamanın bir sonucuydu.

1764 yılında tahta çıkan II. Stanisław August Poniatowski, yönetimdeki tıkanmışlığın önünü açabilmek için bazı reformlara girişti. Ancak Rusya'nın müdahalesi gerekli düzenlemelerin yapılmasını bir kez daha engelledi. Buna karşılık yine Rus baskısıyla, ülkedeki dinî azınlık konumundaki Protestan ve Ortodokslara, Katoliklerle eşit haklar sağlanmasının önü açılmıştı. Bu karar, bir grup Polonyalı din adamının krala karşı bir direniş örgütlemesine neden oldu ve Bar Kalesi'nde, Bar Konfederasyonu adıyla bir oluşuma gidildi. Doğal olarak ülkenin içindeki bu bölünme yabancı güçlerin işini kolaylaştırdı ve 1772 yılında Polonya topraklarının üçte biri, Rusya, Avusturya ve Prusya arasında paylaşıldı.

Ülkede büyük sarsıntı yaratan bu gelişme, Kral II. Stanisław August'u reform hareketlerinden vazgeçirmedi. 1770'li yıllar boyunca köylülerin üzerindeki baskılar olabildiğince hafifletildi, *liberum veto*'nun sorumsuzca kullanılmasının önüne geçildi ve 1791'de tümüyle kaldırıldı. Ülkede gerçek anlamda özgürlükleri ön plana çıkaran bir yönetimi benimseme yönünde önemli adımlar atılmaya başlandı. Soylularla diğer kesimler arasındaki eşitsizlik ortadan kaldırıldı. Ancak yapılanlar bir kez daha Rusya için tehdit anlamına geliyordu. Hakları ellerinden alınan birtakım Polonyalı soyluların da yardımıyla, Rus ordusu 1792 yılında ülkeyi işgal etti ve 1793'te Polonya toprakları ikinci kez paylaşıldı.

Bu gelişme ülkedeki yaşamı derinden etkilemişti. Nicolas Chopin'in çalıştığı tütün fabrikası yaşanan olaylar karşısında kapanmak zorunda kaldı; Fransız olan sahibi ülkesine dönme hazırlıklarına başladı. Nicolas Chopin bu kez doğduğu topraklara dönme kararındaydı. Ancak yakalandığı ağır

Tuşlara Adanmış Bir Yaşam, yalnızca yapıtlarıyla değil yaşamıyla da efsaneleşmiş Polonyalı besteci Fryderyk Chopin'i anlatıyor... Bach, Mozart gibi dev müzisyenleri anlattığı unutulmaz biyografileriyle tanıdığımız Aydın Büke'nin bu kitabı, yalnızca klasik müzik dinleyicilerini değil, sanat tarihi, edebiyat, Avrupa tarihi konularına ilgi gösterenleri de saracak. Ünlü bestecinin Avrupa tarihinden etkilenişi, yazar George Sand'la olan fırtınalı ilişkisi, çağdaşı bestecilere bakışı ayrıntılarıyla anlatılıyor *Tuşlara Adanmış Bir Yaşam*'da. Kitap, Türkiye'de Chopin üzerine yapılmış bu türde ve bu çapta ilk özgün çalışma olma özelliğini taşıyor.

Ezeli mahzun ve kederli Chopin'in yaşamöyküsünü, Aydın Büke'nin edebi yeteneğine hayran kalarak okuyacaksınız.

#piyano #deha #avrupasanatı #georgesand #klasikmüzik #polonya
#paris #virtüöz #besteci

 can

can yayinlari.com | [f](#) | [e](#) | [t](#) can yayinlari

biyografi

ISBN 978-975-07-3685-8

9 789750 736858